

İŞ ÜÇÜN ƏHƏMİYYƏTLİ HALLARIN ARAŞDIRILMAMASI MƏHKƏMƏ HÖKMÜNÜN LƏĞVİ (DƏYİŞDİRLMƏSİ) ƏSASI KİMİ

Açar sözlər: cinayət prosesi, apellyasiya, məhkəmə hökmü, ləğv etmə, dəyişdirmə, əsas, təhlil, qanunvericilik, təkmilləşdirmə.

Keywords: criminal process, appeal, court verdict, cancellation, change, basis, analysis, legislation, improvement.

Anahtar kelimələr: ceza muhakemesi, istinaf, mahkeme kararı, iptal, dəyişiklik, dayanak, analiz, mevzuat, iyileştirme.

Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin (bundan sonra – AR CPM, yaxud CPM) 400-cü maddəsinə əsasən, birinci instansiya məhkəməsi öz hökmündə, yaxud digər qərarında gəlmiş olduğu nəticələr üçün əhəmiyyətli olan bütün faktiki halları araşdırmamış olarsa, apellyasiya instansiyası məhkəməsi həmin hökmü, yaxud qərarı ləğv edə, yaxud dəyişdirə bilər. AR CPM-in 400.1-ci maddəsinin təhlil edilməsindən belə nəticə çıxarmaq olar ki, nəzərdən keçirilən əsasın apellyasiya məhkəməsi tərəfindən bilavasitə təcrübədə tətbiq edilə bilməsi üçün apellyasiya qaydasında işə baxılması zamanı yeni sübutlar tətbiq edilərkən birinci instansiya məhkəməsinin gəlmiş olduğu hər hansı bir nəticəsinin düzgünlüyə təsir edən başqa faktlar da müəyyən edilmiş və həmin faktlar daha əvvəl birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən ümumiyyətlə, araşdırılmamış olmalıdır.

Göründüyü kimi, cari cinayət-prosessual qanunvericilik nəzərdən keçirilən əsasın tətbiq edilməsi şərtini müəyyən edərkən yeni sübutların tədqiqini xüsusi vurğulamışdır. Bu anlamda, apellyasiya icraatı hüdudlarına yeni sübutlar dedikdə, nəyin başa düşülməli olması məsələsinə aydınlıq gətirilməlidir.

Ən ümumi anlamda, apellyasiya icraatında yeni sübutlar dedikdə, birinci instansiya məhkəməsində işə mahiyyəti üzrə baxılarkən məhkəməyə

təqdim edilməmiş, yaxud məhkəmə tərəfindən bilavasitə əldə edilməmiş, eləcə də, məhkəməyə təqdim edilmiş olsa da, məhkəmə tərəfindən qəbul edilməmiş, sübutlar siyahısında yer almamış və məhkəmə istintaqının predmeti olmamış dəlillər başa düşülür. Ümumi qaydalara görə, cinayət prosesinin tərəfləri məhkəmənin hökmünü, yaxud qərarını apellyasiya qaydasında mübahisələndirərkən yeni sübutlara, yəni birinci instansiya məhkəməsində tədqiqat və məhkəmə dəyərləndirilməsinin predmeti olmamış sübutlara istinad etməməlidirlər. Bununla belə, bəzən (müstəsna situasiya kimi) qanun cinayət prosesi tərəfinin apellyasiya məhkəməsinə müraciəti zamanı yeni sübuta istinad edilməsini yolverilən hal kimi qəbul edə bilər [13, s. 22; 18, s. 24]. AR CPM-in tələbləri prizmasında bu hallar aşağıdakılardır (AR CPM-in 387.5-ci və 397.3-cü maddələri):

- yeni sübuta istinad edən tərəf həmin sübutun birinci instansiya məhkəməsinə təqdim olunmasının ondan asılı olmayan səbəbə görə qeyri-mümkün olduğunu əsaslandırıla bilərsə;
- yeni sübuta istinad edən tərəf həmin sübutun birinci instansiya məhkəməsinə təqdim olunmasına baxmayaraq, onun tədqiq edilməsinin birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən qeyri-obyektiv səbəblərə görə rədd edilmiş olduğunu əsaslandırıla bilərsə.

Beləliklə, qeyd edilən şərtlərdən hər hansı

birinə əməl edildiyi təqdirdə apellyasiya icraatında yeni sübutlar tədqiq edilə bilər. Bununla belə, yeni sübutların tədqiq edilməsinin zərurətinin isbat edilməsi özü-özlüyündə hələ CPM-in 400-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş əsasın tətbiqi ilə hökmün və ya qərarın ləğvi, yaxud dəyişdirilməsi üçün kifayət deyildir. Bunun üçün tədqiqata cəlb edilmiş yeni sübutlar işin nəticəsinə təsir edən yeni faktlar ortaya qoymalıdır. Məsələn, əgər söhbət daha əvvəl dindirilməmiş hər hansı bir şəxsin şahid qismində məhkəməyə dəvət edilməsindən gedərsə, həmin şəxs apellyasiya icraatında ifadə verərkən iş materiallarında artıq mövcud olan ifadələrdən, yaxud digər sübutlardan əhəmiyyətli dərəcədə, yəni işin nəticəsinə təsir edəcək səviyyədə fərqli bir ifadə (məhkumun alibisini təsdiq edən, cinayətin başqa şəxs tərəfindən törədilməsinə dair inandırıcı dəlillər gətirən və s.) vermiş olmalıdır ki, belə şahidin ifadəsi ilə təsdiq edilən hallar işin nəticəsinə təsir edən digər fakt kimi dəyərləndirilə bilsin. Başqa sözlə, məhkəmə istintaqına cəlb edilmiş yeni sübutlar da, prinsipcə, birinci instansiya məhkəməsinin gəldiyi nəticələri eynilə təsdiq edəcəkdirsə, həmin sübutların daha əvvəllər birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən tədqiq edilməmiş olması işin nəticəsinə təsir etmədiyi üçün hökmün ləğvinə, yaxud dəyişdirilməsinə səbəb olmayacaqdır.

AR CPM-in 400-cü maddəsinin təcrübədə tətbiq edilə bilməsi üçün tələb edilən daha bir şərt apellyasiya icraatında yeni sübutların tədqiq edildiyi zaman nəticənin düzgünlüyünə təsir edən faktiki halların müəyyən edilməsi və bu halların mühüm əhəmiyyət kəsb etməsi ilə bağlıdır.

Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin kommentariyasında qeyd edilir ki, baxılan maddə kontekstində faktiki hallar dedikdə, məhkəmənin icraatında olan cinayət işi üzrə sübutetmə predmetinə aid olan və məhkəmə tərəfindən hökm, yaxud digər qərar qəbul edilərkən istinad olunan xüsusi hallar nəzərdə tutulur. Baxılan maddədə nəticələr üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən faktiki hallardan bəhs olunur. Faktiki halların mühüm olma dərəcəsinin meyarları baxılan normada dəqiqliklə nəzərdə

tutulmasa da, məhkəmə hökmünün, yaxud başqa qərarının çıxarılması zamanı nəzərə alınmalı olan və həmin hökmün, yaxud qərarın məzmununa təsir göstərə bilən, başqa sözlə, baxılan işin mahiyyətə düzgün həll olunmasında rol oynaya bilən hallar mühüm əhəmiyyət kəsb edən hallar hesab olunmalıdır. Kommentariya müəllifləri göstərir ki, onların fikrinə görə, birinci instansiya məhkəməsinin qərarına təsir edə biləcək istənilən faktiki hal araşdırılmamış olarsa, bu, apellyasiya qaydasında həmin məhkəmə aktının ləğvi, yaxud dəyişdirilməsi üçün əsas ola bilər [2, s. 1078].

Hesab edirik ki, kommentariya müəlliflərinin baxılan maddə kontekstində işin həlli üçün əhəmiyyət kəsb edən faktiki halları sübutetmə predmetinə aid olan hallarla eyniləşdirilməsi doğru yanaşmadır. Sübutetmə predmeti dedikdə, işin mahiyyətə həll edilməsi bilməsi üçün icaatla əlaqədar qərar qəbul etmək (onu davam etdirmək, xitam etmək, yekunlaşdırılmaq və s.) səlahiyyəti olan orqanın sərəncamında olan sübutlarla müəyyən edilməli olan faktların məcmusu başa düşülür. Nəzəriyyədə istisnasız olaraq bütün işlər üzrə müəyyən edilməli olan faktların məcmusu – ümumi sübutetmə predmeti, yalnız ayrı-ayrı kateqoriyalı işlər üzrə müəyyən edilməli olan faktların məcmusu – xüsusi sübutetmə predmeti və konkret işin cinayət qanununun hansı maddəsi, yaxud maddələri ilə başlamasından asılı olaraq, müəyyən edilməli olan faktların məcmusu – konkret sübutetmə predmeti fərqləndirilir və qeyd edilir ki, əslində, bütün işlər üzrə ümumi və konkret sübutetmə predmeti, hər bir halda, tam həcmdə müəyyən edilmiş olmalıdır, əgər iş həm də xüsusi kateqoriyalı icraatlardan biridirsə, iş üzrə icraat zamanı sübutetmə predmetinin hər üç növü tam həcmdə müəyyən edilməlidir [14, s. 92; 15, s. 99-100; 17, s. 280].

Fikrimizcə, nəzəriyyədə mövcud olan bu yanaşma Azərbaycan cinayət-prosessual qanunvericiliyinin konsepsiyasına da uyğun gəlir. Belə ki, AR CPM-in 139-cu maddəsində bütün işlər üzrə sübut edilməli olan halların sistemi müəyyən edilmişdir. Azərbaycan alimləri yekdilliklə AR CPM-in 139-cu maddəsində sadalanan halları ümumi sübutetmə predmetinin

tərkib elementləri kimi nəzərdən keçirirlər [1, s. 140; 8, s. 243; 9, s. 18].

Bu anlamda, məhkəmə baxışının predmeti olan hadisənin məhz cinayət hadisəsi olmasını təsdiq edən, yaxud əksinə, bu hadisənin cinayət hadisəsi olduğunu (məsələn, şəxsə bəraət verilməsi üçün hadisənin təbii fəlakət, yaxud bədbəxt hadisə olmasının sübut edilməsindən ötrü) təkzib edən faktlar, hadisəni cinayət hadisəsi kimi xarakterizə edən ayrı-ayrı hallar, barəsində cinayət mühakiməsi aparılan şəxsin həmin hadisə ilə əlaqəsinin olmasını təsdiq, yaxud təkzib edən hallar, barəsində cinayət mühakiməsi aparılan şəxsin əməlini cinayət əməli kimi xarakterizə etməyə imkan verən əlamətlər, həmin şəxsin məhkəmə baxışının predmeti olan əməlinin təqsirli olaraq (qəsdən, yaxud ehtiyatsızlıqla) törədilməsi, yüngülləşdirici, yaxud ağırlaşdırıcı hallar, eləcə də, cinayət prosesində subyektin tələbinin əsaslandığı hallar bütün işlər üzrə mühüm əhəmiyyətli faktiki hallar hesab ediləcəkdir.

Xüsusi sübutetmə predmeti, artıq qeyd edildiyi kimi, bütün işlər üzrə deyil, yalnız ayrı-ayrı kateqoriya işlər üzrə müəyyən edilməli olan halların dairəsini ehtiva edir. Azərbaycanın cari cinayət-prosessual qanunvericiliyində də xüsusi sübutetmə predmetinə dair tələblər nəzərdə tutulmuşdur. Belə ki, AR CPM-in 429-cu maddəsində cinayət mühakimə icraatı yeniyetmələr barəsində həyata keçirilərkən müəyyən edilməli olan halların (yeniyetmənin dəqiq təvəllüdü müəyyən edilməklə onun yaşı, onun tərbiyə olunduğu şərait və həyat şəraiti, fiziki cəhətdən, əqli cəhətdən, intellektual cəhətdən inkişaf dərəcəsi, onun barəsində icraatın ayrılmasının mümkünlüyü); 467-3-cü maddəsində narkomaniyadan məcburi müalicənin tətbiqi ilə əlaqədar aparılan xüsusi cinayət-prosessual icraat zamanı müəyyən edilməli olan halların (kriminal əməlin törədilmiş olması, bu əməlin barəsində müvafiq cinayət-prosessual icraat aparılan şəxs tərəfindən törədilmiş olması, bu şəxsin əməllərində digər cinayətlərin tərkiblərinin olmadığı, həmin şəxsin narkomaniyadan bir xəstəlik kimi əziyyət çəkməsi, onun məcburi müalicəsinə

yol verilməyən şəxslərə aid olmaması); 470-ci maddəsində anlaqlı olmadığı halda kriminal əmələ yol vermiş şəxslərin barəsində cinayət mühakimə icraatı həyata keçirilərkən müəyyən edilməli olan halların (anlaqlı olmadığı halda kriminal əmələ yol vermiş şəxsin bu əməli törətdiyi məkan, zaman, üsullar, vasitələr və başqa hallar, kriminal əməlin məhz barəsində icraat aparan şəxs tərəfindən törədilmiş olması, şəxsin kriminal əmələ yol verməsinədək artıq psixi xəstə olması, şəxs kriminal əmələ yol verdiyi anda onun psixi xəstəliyinin hansı dərəcədə və xarakterdə olması, şəxs kriminal əmələ yol verdikdən sonra onun barəsində icraat aparılarkən onun psixi xəstəliyinin hansı dərəcədə və xarakterdə olması, şəxsin pre-kriminal və post-kriminal davranışı, şəxsin əməli nəticəsinə dəymiş ziyanın növü, miqdarı); 487-4-cü maddəsində hüquqi şəxsin barəsində cinayət mühakiməsi icraatı həyata keçirilən zaman müəyyən edilməli olan halların dairəsi (cinayət əməlinin dairəsi Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin (bundan sonra – AR CM, yaxud CM) CM-in 99-4.1-ci maddəsində nəzərlənən fiziki şəxs və ya fiziki şəxslər tərəfindən törədilmiş olması, bu cinayətin həmin fiziki şəxs (fiziki şəxslər) tərəfindən hüquqi şəxsin maraqlarını qorumaqdan ötrü, yaxud onun xeyrinə törədilmiş olması, hüquqi şəxsə müvafiq cinayət-hüquqi tədbirlərin tətbiqinin zəruri olması, CM-in 99-5.4-cü maddəsində təsbit edilmiş hallar) edilmişdir. Bu anlamda, birinci instansiya məhkəməsində sadalanan hər icraat növünə müvafiq olaraq, CPM-in 139-cu maddəsi ilə yanaşı, ya 429-cu, ya 467-3-cü, ya 470-ci, ya da 487-4-cü maddəsində təsbit edilmiş hallar da araşdırılmış olmalıdır ki, CPM-in 400-cü maddəsi ilə nəzərlənən neqativ hala yol verilməmiş olsun.

F.M. Abbasovanın qeyd etdiyi kimi, konkret sübutetmə predmeti isə, törədilmiş hər bir cinayətin sübut edilməli olan spesifik hallarını nəzərdə tutur. Belə ki, ayrı-ayrı cinayətlərin obyektiv və subyektiv əlamətləri, eləcə də, qəsd obyektləri fərqli olduğuna görə, hər bir cinayətin sübut edilməsi üçün tamamilə fərqli halların müəyyən edilməsi tələb olunur [1, s. 154].

AR CPM-in 400-cü maddəsi kontekstində

mühüm əhəmiyyətli hallar deyildikdə, nəyin başa düşülməli olması məsələsinə aydınlıq gətirdikdən sonra həmin halların araşdırılmaması deyildikdə, nəyin nəzərdə tutulması məsələsinə də izah vermək tələb olunur. Bu məsələyə, əslində, CPM-in 400.2.1-400.2.3-cü maddələrində müəyyən qədər aydınlıq gətirilir. Belə ki, həmin maddələrin mahiyyətinə görə, əgər:

- işin mahiyyətinə görə həlli üçün mühüm əhəmiyyətli faktları ya təsdiq etməkdən, ya da əksinə, təkzib etməkdən ötrü konkret sübutun (məsələn, CPM-in 140-cı maddəsinin tələbərinə görə, bəzi hallar yalnız konkret növdən olan sübutlar əsasında müəyyən edilə bilər və prinsipcə, həmin maddədə qeyd edilən sübut konkret halda əldə edilməmiş olarsa, eyni fakta dair onlarla digər sübutlar olsa da, qeyd edilən konkret fakt zəruri qaydada müəyyən edilməmiş və nəticə etibarilə, kifayət qədər araşdırılmamış hesab ediləcəkdir), yaxud sübutlar məcmusunun (kompleksinin, məsələn, həm maddi sübutun özünün əldə edilməsi, həm də onun barəsində müəyyən növ ekspertizanın təyin edilməsi, yaxud həm hər hansı bir şahidin dindirilməsi, həm də onun ifadəsinin konkret məkanda yoxlanması və s.) əldə edilməsi zəruri, bəzi hallarda, ümumiyyətlə, məcburi (məsələn, CPM-in 140-cı maddəsində nəzərdə tutulan hallarda) olduğu hallarda həmin sübutun, yaxud sübutların əldə edilməsi üçün tədbirlər görülməmişdirsə – ayrı-ayrı şəxslərdən ifadələr alınmamış, bu və ya digər növdən olan ekspertiza təyin edilməmiş, sənədlər tələb edilməmiş, məhkəmə istintaqında digər zəruri prosessual hərəkətlər həyata keçirilməmişdirsə;

- mühüm əhəmiyyətli hal olmasına baxmayaraq, hər hansı bir halın tədqiq edilməsinin zəruri olması yalnız apellyasiya müraciətinə artıq apellyasiya məhkəməsində baxılması zamanı təqdim olunmuş yeni sübutdan irəli gəlmişdirsə;

- barəsində birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən hökm (istər ittiham hökmü olsun, istərsə də bəraət hökmü) və ya tibbi, yaxud tərbiyəvi cinayət-hüquqi tədbirlərin tətbiqinə dair digər yekun qərar çıxarılmış şəxsin şəxsiyyətini xarakterizə edən informasiya natamam araşdırılmışdırsa, deməli, birinci instansiya

məhkəməsi tərəfindən işin həlli üçün mühüm əhəmiyyətli halların hamısı araşdırılmamışdır.

AR CPM-in 400-cü maddəsinin təkmilləşdirilməsi istiqamətləri ilə əlaqədar, ilk növbədə, qeyd etmək istədik ki, bizim fikrimizcə, CPM-in 400.2.3-cü maddəsində yol verilmiş kobud terminoloji səhv aradan qaldırılmalıdır. Söhbət həmin maddədə istifadə edilmiş barəsində tərbiyəvi və ya tibbi xarakterli məcburi tədbirlər tətbiq edilmiş məhkum ifadəsindən gedir. Məlum olduğu kimi, milli cinayət-hüquq elmində [7, s. 517, 532; 10, s. 580; 11, s. 526, 535; 12, s. 342, 345; 16, s. 888], eləcə də, istər Ali Məhkəmənin (5; 6), istərsə də, Konstitusiyaya Məhkəməsinin [3; 4] ötən illər ərzində formalaşdırılmış hüquqi mövqelərində dəfələrlə və birmənalı olaraq bildirilmişdir ki, nə tərbiyəvi, nə də tibbi xarakterli məcburi cinayət-hüquqi tədbirlər cəza tədbiri hesab edilmir və onların tətbiqi heç bir halda məhkumluluq yaratmır. Belə olan təqdirdə, barəsində tərbiyəvi, yaxud tibbi xarakterli məcburi cinayət-hüquqi tədbirlər tətbiq edilmiş şəxsləri məhkum adlandırmaq həm məntiq qaydalarına görə, həm də hüquqi cəhətdən yanlışdır. Hüquqi müəyyənlik baxımından, barəsində tərbiyəvi və ya tibbi xarakterli məcburi cinayət-hüquqi tədbirlər tətbiq edilmiş şəxslərin cinayət-prosessual hüquqi statusu, barəsində ittiham hökmü çıxarılmaqla məhkum edilmiş şəxsin cinayət-prosessual hüquqi statusundan ciddi və dəqiq bir şəkildə fərqləndirilməlidir. Yeri gəlmişkən, AR CPM-in 383.1-ci maddəsində, haqlı olaraq, məhz belə yanaşma nümayiş etdirilmiş, barələrində bəhs edilən subyektlər bir-birindən dəqiqliklə fərqləndirilmişdir. Odur ki, biz belə hesab edirik ki, AR CPM-in 400.2.3-cü maddəsi qısa zamanda təkmilləşdirilməli, onun məzmununda “tətbiq edilmiş” sözlərindən sonra “şəxsin” sözü və vergül işarəsi əlavə edilməlidir.

Fikrimizcə, AR CPM-in 400-cü maddəsinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində atıla biləcək daha bir addım həmin maddənin aşağıdakı redaksiyada yeni bir hissə ilə genişləndirilməsi ola bilər:

“400.2.4. barəsində cinayət-hüquqi tədbirlər tətbiq edilmiş hüquqi şəxsi xarakterizə edən və bu zaman nəzərə alınmalı olan halların

araşdırılmaması”.

İrəli sürdüyümüz təklifin əsas arqumenti kimi onu göstərmək istərdik ki, AR CM-in 99-5.4-cü maddəsi hüquqi şəxs barəsində cinayət-hüquqi xarakterli tədbir tətbiq edilərkən nəzərə alınması mütləq olan halların dairəsini müəyyən etmişdir. Nəzərə almaq lazımdır ki, həmin müddəa imperativ xarakterlidir, yəni onun məzmununda “nəzərə alın bilər” deyil, məhz “nəzərə alınır” yazılmışdır. Bu isə, o deməkdir ki, normada sadalanan hallar məhkəmə baxışı gedişatında tədqiq edilməli, həmin halların hər birini təsdiq, yaxud təkzib edən sübutlar məhkəməyə təqdim edilmişdirsə, məhkəmə istintaqında bilavasitəlik prinsipinin tələblərinə əməl edilməklə, onlar araşdırılmalı, əgər belə sübutlar əvvəlcədən məhkəməyə təqdim edilməmişdirsə, belə sübutların məhkəmə istintaqı zamanı əldə edilməsi üçün müvafiq tədbirlər görülməlidir. Xatırlatmaq istərdik ki, AR CPM-in 323.7-ci

maddəsi məhkəməyə sübutetmənin aktiv subyekti olmaq imkanı verir və onun öz təşəbbüsü ilə sübutlar tələb etmək hüququnu tanıyır. Odur ki, hətta cinayət prosesinin tərəfləri AR CM-in 99-5.4-cü maddəsində salanan hallarla bağlı öz sübutlarını məhkəməyə təqdim etməsələr də, məhkəmə özü həmin halları araşdırmalı və onlarla əlaqədar sübutların iş materiallarına əlavə edilməsini təmin etməlidir. Fikrimizcə, necə ki, məhkum barəsində zəruri məlumatların araşdırılmaması, qanunverici orqan tərəfindən haqlı olaraq, hökmün ləğvi və ya dəyişdirilməsi üçün əsas hesab edilmişdir, eləcə də, cinayət-hüquqi tədbirə məruz qalmış hüquqi şəxsin barəsində zəruri məlumatların araşdırılmaması məhkəmənin həmin tədbirlərin tətbiqini nəzərdə tutan yekun qərarının ləğvi, yaxud dəyişdirilməsi üçün əsas hesab olunmalıdır.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Abbasova F.M. Cinayət prosesində məhkəmə sübutları. Bakı: Bakı Universiteti, 2016, 255 s.
2. Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin kommentariyası / redaktorlar C.H. Mövsümov, B.C. Kərimov, Ə.H. Hüseynov. Bakı: Digesta, 2016, 1336 s.
3. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun Psixiatriya yardımı haqqında Azərbaycan Respublikası Qanununun 28.2, 28.3, 29.3-cü maddələrinin və Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 98.1, 99-cu maddələrinin şərh edilməsinə dair 15 aprel 2011-ci il tarixli Qərarı.
4. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Cinayət Kollegiyasının 07 noyabr 2013-cü il tarixli qərarı ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 21.3 və 78-ci maddələrinin şərh edilməsinə dair 09 dekabr 2014-cü il tarixli Qərarı.
5. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun Yetkinlik yaşına çatmayanların cinayətləri barədə işlər üzrə məhkəmə təcrübəsi haqqında 30 iyun 2008-ci il tarixli Qərarı.
6. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun Məhkəmələr tərəfindən tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiqi təcrübəsi haqqında 08 noyabr 2012-ci il tarixli, 8 sayılı Qərarı.
7. Babayeva S.M. Cinayət hüququ. Ümumi hissə. Bakı: Elm və təhsil, 2018, 551 s.
8. Cəfərquliyev M.Ə. Azərbaycan Respublikasının cinayət prosesi. Bakı: Qanun, 2008, 768 s.
9. Kərimov Ş.M. Cinayət prosesində sübutetmə. Bakı: Elm və təhsil, 2009, 208 s.
10. Səməndərov F.Y. Cinayət hüququ. Ümumi hissə. Dərslik. Bakı: Hüquq Yayın Evi, 2021, 724 s.
11. Vəliyev S.Ə. Azərbaycan Respublikasının cinayət hüququ. Ümumi hissə. Bakı: Elm və təhsil, 2012, 552 s.
12. Агаев И.Б. Уголовное право Азербайджанской Республики. Общая и особенная части.

Москва: Юристъ, 2009, 684 с.

13. Аширбекова М.Т. Новые доказательства в суде апелляционной инстанции // Российская юстиция, 2013, № 5, с. 22-24.

14. Герасимова В.А., Мичурина О.В. О возможных негативных последствиях необоснованного сужения предмета доказывания по уголовному делу // Вестник Московского университета МВД России, 2016, № 4, с. 90-93.

15. Малюгин С.В. Локальный предмет доказывания в уголовном судопроизводстве России // Российский юридический журнал, 2014, № 2 (95), с. 98-103.

16. Назарова К.О. Уголовное право Азербайджанской Республики. Общая часть. Баку: Наука и образование, 2015, 908 с.

17. Рогожкин Д.Н. Проблемы полноты предмета доказывания в теории и практике уголовного процесса // Актуальные проблемы экономики и права, 2013, № 2 (26), с. 278-281.

18. Трухин С.А. Новые доказательства в апелляции: особенности правового режима // Мировой судья, 2016, № 3, с. 23-27.

LACK OF CLARITY OF THE CIRCUMSTANCES RELEVANT TO THE CASE AS A BASIS FOR CANCELING (CHANGING) THE COURT VERDICT

SOLMAZ KAZIMOVA

Doctoral student at the Center for Forensic Science of the Ministry of Justice of the Republic of Azerbaijan

SUMMARY

According to the current legislation, if during the study of new evidence in the court of appeal, other factual circumstances affecting the reliability of the court's conclusions are established, then the lack of clarity of all factual circumstances that are significant for the court's conclusions is the basis for canceling or changing the sentence, or the decision of the court of first instance. In the article, the author made an attempt to disclose the essence of the mentioned provision of the law, in connection with which an analysis was made of the relevant norms of the current criminal procedure legislation. During the analysis, the author identified some problems of the current norms and in order to eliminate the identified problems, the author prepared and substantiated some legislative proposals.

ÖNEMLİ DURUMLARIN ARAŞTIRILMAMASININ MAHKEME KARARINI İPTAL (DEĞİŞTİRME) GEREKÇESİ OLARAK KULLANILMASI ÖNEMLİ DURUMLARIN ARAŞTIRILMAMASININ MAHKEME KARARINI İPTAL (DEĞİŞTİRME) GEREKÇESİ OLARAK KULLANILMASI

SOLMAZ KAZIMOVA

*Azərbaycan Cumhuriyyəti Adəlet Bəkanlığı
Adli Uzmanlıq Mərkəzi 'ndə doktora öğrencisi*

ÖZET

Mevcut mevzuata göre, istinaf mahkemesinde yeni delillerin incelenmesi sırasında mahkemenin sonuçlarının güvenilirliğini etkileyen diğer olgusal koşullar tespit edilirse, mahkemenin sonuçları için önemli olan tüm olgusal koşulların açık olmaması, cezanın veya ilk derece mahkemesinin kararının iptali veya değiştirilmesi için temel teşkil eder. Makalede yazar, söz konusu kanun hükmünün özünü açıklamaya çalışmış ve bu bağlamda mevcut ceza muhakemeleri mevzuatının ilgili normlarının analizi yapılmıştır. Analiz sırasında yazar, mevcut normların bazı sorunlarını tespit etmiş ve tespit edilen sorunları ortadan kaldırmak için bazı yasa önerileri hazırlamış ve bunları gerekçelendirmiştir.